EBÛ LÜBÂBE (radıyallahü anh)

Eshâb-ı kirâm'ın meşhûrlarından. İsmi, Rifâ'a bin Abdülmünzir'dir. Beşîr olduğu da söylenir. Birincisi daha çok tercih edilir. Künyesi Ebû Lübâbe'dir. Hazreti Ali'nin zamanında vefât ettiği daha kuvvetlidir. Annesi, Zeyneb binti Hizam'dır. Saib ve Abdurrahmân isminde iki oğlu vardır.

İkinci Akabe bîatında, Medine'den gelenler arasında Ebû Lübâbe de vardı. Peygamber efendimiz (aleyhisselâm) onlardan şu husûslarda bîat (söz) aldı: "Allahü teâlâ'dan başka ilâh olmadığına, benim de Allah'ın Resûlü olduğuma şehâdet getirip, namazı kılacağınıza, zekât vereceğinize, neşeli ve neşesiz zamanlarınızda sözlerime itaat edeceğinize, emirlerime tamamen boyun eğeceğinize, darlıkta da varlıkta da muhtaçlara yardımda bulunacağınıza, hiç bir kınayıcının kınamasından korkmaksızın, Allah yolunda, Allah için hak ve gerçeği söyleyeceğinize, iyiliği emredip, kötülükten alıkoyacağınıza bîat etmeli, bana kesin söz vermelisiniz. Şahsıma gelince; bana her yönden yardım edeceğinize, yanınıza vardığımda; kendinizi, kadınlarınızı ve çocuklarınızı koruduğunuz şeylerden, beni koruyacağınıza da söz vereceksiniz" buyurdu.

Bundan sonra Peygamber efendimiz (aleyhisselâm) onlara "Aranızdan, her husûsta, kavimlerinin, benim yanımda temsilcisi olacak 12 kişi seçiniz. Musa (aleyhisselâm) da İsrâiloğullarından 12 kişi almıştı." buyurdu. Bu oniki kişi arasında Ebû Lübâbe de vardı. Ebû Lübâbe (radıyallahü anh) Peygamber efendimizin (aleyhisselâm) Bir çok gazâlarına katıldı. Bunların ilki Bedir gazâsında büyük kahramanlıklar gösterdi. Ebû Lübâbe (radıyallahü anh) Benî Kaynuka, Sevik ve hicretin beşinci yılında yapılan Hendek gazâlarına da katıldı. Daha sonra Benî Kureyza gazâsına iştirâk etti. Bu gazânın sebebi şu idi: Peygamber efendimizle Benî Kureyza Yahudileri arasında bir anlaşma vardı. Buna göre, Mekke müşrikleri ile yapılan Hendek Muharebesinde müslümanlarla beraber, Medine'yi müdafaa etmeleri gerekiyordu. Fakat bunlar, böyle bir şeye yanaşmadıkları gibi, harbin en nâzik bir zamanında müşriklerle işbirliği yaptılar. Peygamber efendimizin, durumu araştırmak ve sulh için gönderdiği heyete de hakarette bulundular. Bununla da yetinmeyip, Medine üzerine baskınlar düzenlediler. Müslümanları öldürmeye teşebbüs ettiler. Hendek muharebesinde, onbin kişilik müşrik ordusunun büyük zayiat vererek geri çekilmesi Kureyza Yahûdilerini hayâl kırıklığına uğrattı. Sonra Medine'ye iki saatlik mesafede bulunan kalelerine çekildiler. Peygamber efendimizin üzerlerine yürümesinden çok korkuyorlardı.

Peygamber efendimiz, Hendek'ten dönüp, evine geldi. Üzerindeki silâhı çıkardı, öğle vakti idi. Yıkandıktan sonra, buhurlanmak için buhurdanlığını getirdi. Bu arada, atlas ile örtülü bir katır üzerinde ve başında sarık olduğu halde Cebrâil (aleyhisselâm), geldi. Sarığının ucu iki omuzunun arasında ve üzerinde zırhdan gömlek vardı. Peygamber efendimize, kendisi ve diğer meleklerin silâhlarını çıkarmadıklarını, söyledi. Bundan sonra Cebrâil (aleyhisselâm), Resûlullah'a şöyle dedi: "Yâ Muhammed! Kalk onların üzerine yürü." Peygamberimiz (aleyhisselâm) "Kimin üzerine yürüyeyim?" diye sorunca Cebrâil (aleyhisselâm) "İşte oraya" diyerek, eliyle Benî Kureyza tarafını gösterdi. Resûlullah (aleyhisselâm) "Eshâbım çok yoruldular. Birkaç gün dinlenmeleri nasıl olur" buyurunca, Cebrâil (aleyhisselâm) "Yâ Muhammed! Allahü teâlâ, hemen Benî Kureyza kabilesi üzerine yürümeni emrediyor. Ben şimdi yanımdaki meleklerle beraber, Kureyza Yahudilerinin kalelerine gidiyorum. Allahü teâlâ onları helak edecektir" dedi. Peygamber efendimiz (aleyhisselâm), Cebrâil (aleyhisselâm) gidince, Bilâle (radıyallahü anh) "İşitip, itaat eden kişi, ikindi namazını Benî Kureyza yurdundan başka yerde kılmasın" diye seslenmesini emretti. Peygamber efendimiz (aleyhisselâm) ve Eshâb-ı kiram (r.anhüm) silahlandılar. Resûlullah efendimiz (aleyhisselâm) Cebrâil'in (aleyhisselâm) izini takip ederek yola çıktılar. Benî Kureyza yahûdilerinin olduğu yere geldiler. Kalelerinin çok yakınına kadar yaklaştılar. Benî Kureyza yahûdileri iyice muhasara altına alındı. Muhasara son derece şiddetlenmişti. Yahudiler, Peygamber efendimizden (aleyhisselâm) kendisiyle görüşmek üzere Ebû Lübâbe'yi istediler. Ebû Lübâbe'nin (radıyallahü anh) çoluk çocuğu ve malları Benî Kureyza yurdunda idi. Peygamberimiz, Ebû Lübâbeyi (radıyallahü anh) onların yanına gönderdi. Ebû Lübâbe yanlarına varınca, onu karşıladılar. Kadınlar ve çocuklar ağlaşarak, kendilerine acındırmağa çalışarak yardım bekliyorlardı. Yahudiler, Ebû Lübâbe'ye "Muhasara bizi mahvetti. Muhammed (aleyhisselâm) müsaade etse de buradan çıkıp, Şam'a veya Hayber'e gitsek bizim çarpışmağa gücümüz yok" "Ey Ebû Lübâbe, biz teslim olursak bize ne yapılacak" diye sordular. O da elini boğazına götürmek sûretiyle kesileceklerini ifâde eden bir işâret yapmıştı. Ebû Lübâbe "Vallahi onların yanından da henüz ayrılmamıştım ki, bu hareketimle, Allah'a ve Resûlüne

karşı iyi bir iş yapmadığımı anlamıştım." dedi. Selâhiyetli olmadığı veya gizli kalması gereken bir şeyi söylemişti. Ama" bir kerre ağzından çıkmıştı. Ebû Lübâbe (radıyallahü anh) bu duruma çok üzüldü, çok pişman oldu. Gözlerinden akan yaşlar sakalını ıslattı. Kalenin arkasından bulduğu bir yolla, doğru Medine'ye gidip Mescid-i Nebevîye girdi. Kendisini direğe bağlattı. Allahü teâlâ hakiki bir tevbe nasîb edip, tevbe edinceye kadar yerinden ayrılmıyacağını, böyle olmadan Resûlullah'ın yüzüne bakamıyacağını, yemîn ederek, artık içinde Allah ve Resûlüne karşı hata işlediği bir memleketi görmek istemediğini söyledi. Ebû Lübâbe'nin (radıyallahü anh) düştüğü bu hata ile ilgili olarak şu âyet-i kerîme nâzil oldu. "Ey îmân edenler! Allaha ve Resûlüne hainlik etmeyin. Bile bile aranızdaki emânetlere de hainlik etmeyin."

Ebû Lübâbe (radıyallahü anh) Resûlullah'ın zevce-i mutahharası Ümm-i Seleme'nin (radıyallahü anha) kapısı önündeki direğe kendisini bağlatmıştı. Hava bir hayli sıcaktı. Bir hafta hiç bir şey yemeyip, kulakları işitemiyecek hale geldi. Ebû Lübâbe (radıyallahü anh) bu durumları yaşarken, müslümanlar da onun, yahûdilerin kalesinden dönmesini bekliyorlardı. Aradan uzun bir zaman geçmesine rağmen Ebû Lübâbe dönmedi. Nihâyet durumdan haberdâr olunup, Resûlullaha arz edildi. Peygamber efendimiz "Eğer doğruca, yanıma gelseydi, bağışlanmasını Allahü teâlâdan dilerdim. Madem ki, o kendisini bağlatmış, artık Allahü teâlâ tevbesini kabûl edinceye kadar onu bulunduğu yerde bırakırım" buyurdu. Ebû Lübâbe (radıyallahü anh) bu şekilde direğe bağlı olarak altı gece kaldı. Ancak, her namaz vaktinde bağları çözülür, namazını kıldıktan sonra, yine direğe bağlanırdı.

Peygamber efendimiz (aleyhisselâm) Ümm-i Seleme'nin (radıyallahü anh) odasında idi. O sırada, Ebû Lübâbe'nin (radıyallahü anh) tevbesinin kabûl olduğuna dair âyet-i kerîme nâzil oldu (indi). Âyet-i kerîmede "Onlardan diğer bir kısmı da günahlarını itiraf ettiler ve (evvelce yapmış oldukları) iyi bir ameli sonradan yaptıkları başka bir kötü (nifak) ile karıştırdılar. Olur ki, Allah, onların tövbelerini kabûl eder. Çünkü Allah, Gafûr'dur (çok bağışlayıcı), Rahîm'dir" buyuruldu.

Ümm-i Seleme vâlidemiz, seher vakti Peygamber efendimiz'in (aleyhisselâm) güldüğünü işitti. "Niçin gülüyorsun Yâ Resûlallah!" diye sordu. O zaman, Ebû Lübâbe'nin (radıyallahü anh) tevbesinin kabûl olduğunu buyurdular. Ümm-i Seleme (radıyallahü anha) müjdeliyeyim mi? Yâ Resûlallah!" diye sordu. "Olur! Müjdelemek istiyorsan, müjdele" buyurdu. Bu haberi duyan herkes, iplerini çözüp salıvermek için Ebû Lübâbe'ye doğru koştular. Ebû Lübâbe (radıyallahü anh) bunu kabûl etmedi. "Vallahi! Resûlullah (aleyhisselâm) bizzat kendi eli ile beni bırakmadıkça buradan ayrılmam" dedi. Peygamber efendimiz (aleyhisselâm) namaza giderken, uğrayıp salıverdiler. Ebû Lübâbe (radıyallahü anh) direğe ince, sağlam bir iple bağlanmıştı. Onun için ip, onun iki kolunu kesmişti. Uzun zaman bu kesikler geçmedi, iz olarak kollarında kaldı.

Ebû Lübâbe (radıyallahü anh) bu hâdise ile ilgili olarak şöyle anlatır: "Benî Kureyza Yahûdilerini kuşatmıştık. O zaman bir rüya gördüm. Şöyle idi: Kureyza yahûdileri, çok pis kokan bir kara balçık haline gelmişler! Onlardan uzaklaşma imkânım da yoktu. Az kalsın, onların o kötü kokularından ölecektim. Sonra, akan bir nehir gördüm onda yıkandım. Tertemiz oldum. Güzel bir koku da süründüm. Rüyamı Ebû Bekir'e (radıyallahü anh) anlattım. O rüyamı tâbir etti (yordu), "Dilin tutulacak, çok sıkıntılı bir işe gireceksin. Fakat kurtulacaksın" dedi. Direkte bağlı olduğum zaman Ebû Bekir'in (radıyallahü anh) sözü aklıma geldi. Tevbemin kabûl olacağına dair âyet ineceğini ümit etmiştim."

Ebû Lübâbe (radıyallahü anh) bu günahın işlendiği, Benî Kureyza yurduna dönmek istiyordu. Halbuki Allah ve Resûlüne karşı günah işlediği bu memlekete bir daha hiç girmiyeceğine dair yemîn de etmişti. Durumu Resûlullah'a (aleyhisselâm) arz etti. Allah ve Resûlü uğrunda, bütün malını bile verebileceğini söyledi. Resûlullah efendimiz (aleyhisselâm): "Malının üçte birini vermek senin keffaretine yeter" buyurdu. Hazreti Ebû Lübâbe, malının üçte birini ayırıp, verilmesi gerekli kimselere dağıttı. Ondan sonra, vefât edinceye kadar kendisinden, hayırdan başka bir şey görülmediği bildirilmiştir.

Bu arada Benî Kureyza hâdisesi şöyle sona erdi: Benî Kureyza yahûdileri yirmibeş veya onbeş gün muhasara sonunda, teslim olmak zorunda kaldılar. Haklarında Sa'd bin Muâz'ın (radıyallahü anh) hüküm vermesini istediler. Sa'd bin Muâz'ın (radıyallahü anh) verdiği hüküm ile erkeklerin boynu vuruldu. Kaleden attığı taşla bir sahâbîyi şehîd eden Nübâte adında bir kadına kısas yapıldı. Daha önce müslümanlara iyilikleri dokunan bir kaç kişi afv edildi. Benî Kureyza meselesinin halledilmesi ile, Medine'nin etrâfı zararlı kimselerden temizlendi. Müslümanlar, uzun müddet harpsiz sakin bir devir geçirdiler.

Ebû Lübâbe (radıyallahü anh) Benî Kureyza gazâsından sonra Mekke fethine katıldı. O zaman, Amr bin Avfoğullarının

bayrağı onda idi. Tebük gazâsında ve Veda Haccı'nda da bulunan Ebû Lübâbe Resûlullah'ın (aleyhisselâm) âhirete teşrîflerini de gördü. Bundan sonra, muharebelere katılmadı. Medine'de kalıp Evs kabilesinin temsilcisi olarak, halifelerin istişâre heyetlerinde (Danışma kurulu) yer aldı.

Ebû Lübâbe (radıyallahü anh) Peygamberimizin (aleyhisselâm) mübârek sohbetlerinde bulunmalarına rağmen, az hadîs-i şerîf rivâyet etti. Ondan, iki oğlu Sâib ile Abdurrahmân, Abdullah bin Ömer ile oğlu Sâlim bin Abdullah, azadlı kölesi Nâfi, Abdullah bin Ka'b, Abdurrahmân bin Yezîd bin Câbir, Ubeydullah bin Yezîd ve başkaları hadîs-i şerîf rivâyet etti.

Ebû Lübâbe (radıyallahü anh) güzel bir ahlâka sahipti. Şefkat ve merhameti çok idi. Emr-i ma'rûf ve Nehy-i anil münker (iyiliği emredip, kötülükten alıkoyma) vazîfesini yerine getirme husûsunda pek titizdi.

Ebû Lübâbe'nin (radıyallahü anh) kendisini bağladığı direğin yerinde Medine-i Münevvere'de bugün taştan bir sütun olup, üzerine, Ebû Lübâbe (radıyallahü anh) ismi yazılmıştır.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Müsned-i Ahmed bin Hanbel cild-4, sh. 452

2) Tabakât-ı İbn-i Sa'd cild-3, sh. 457

3) El-İstiâb cild-4, sh. 168

4) El-İsâbe cild-4, sh. 168

5) Mevâhib-i Ledünniye cild-1, sh. 151

6) İbn-i Hişâm cild-3, sh. 248

7) Vâkıdî Megâzî cild-2, sh. 505

8) İnsân-ül-Uyûn cild-2, sh. 663